

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Της ΠΟΠΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ

Πώς ο τηλεοπτικός λαϊκισμός μεταλλάσσει την πραγματικότητα

Ηταν το μεγάλο στοίχημα του σκληρού τηλεοπτικού ανταγωνισμού των '90s να κερδίσει η ενήμερωση τις ευρείες λαϊκές μάζες, να τις καθλώσει και να τις διατηρήσει εξαρτημένες από το θέαμα της πραγματικότητας που τους προσέφερε. Ήταν η εποχή που στα δελτία ειδήσεων συμπεριλαμβάνονταν από «θαύματα αγίων» μέχρι πρεμιέρες μπουζουκοαστέρων, όπου οι παρουσιαστές ενημερωτικών εκπομπών θεμελιώναν την καριέρα τους καί δεύοντας το λαϊκό κοινό τους για την άγνοιά του, για την άρνησή του να υπακούσει σε κανόνες και θεσμούς, καθώς οποιαδήποτε συμμόρφωσή του με αυτούς σήμαινε και ξεβόλεμα, τλαιπωρία ή και υποταγή στο «στυγνό και εχθρικό κράτος» και τις ελίτ.

Η ιδανική μέθοδος για αυτού του είδους την τηλεόραση, το στοριτέλιγκ, εισάγεται από τις ΗΠΑ, όπου είχε ήδη αναπτυχθεί με πρωτοβουλία των ρεϊγκανιστών Συντηρητικών μια συζήτηση ότι η ειδησεογραφία των μεγάλων κεντρικών μίντια δεν ικανοποιεί το λαϊκό κοινό, το οποίο αισθάνεται παραγκωνισμένο. Προς αποθέωση των ιδεών τους,

ιδρύθηκε το 1996 από τον Μέρντοκ και τον επικοινωνιολόγο του Ρέιγκαν, Ρότζερ Έλις, το κανάλι FOX, το οποίο ανέτρεψε κάθε κανόνα, αρχή και παράδοση των αμερικανικών μίντια, παρουσιάζοντας τις ειδήσεις που θεωρούσε ότι ενδιαφέρουν το λαϊκό κοινό με τρόπο που να το καθλώνει. Με σλόγκαν ότι οι ειδήσεις του είναι «αμερόληπτες και ισορροπημένες» και προσφέροντας κάθε ημέρα μια αφήγηση της πραγματικότητας, στην οποία το λαϊκό κοινό αναγνώριζε τον εαυτό του, τις προκαταλήψεις του, τις φοβίες και τις φαντασιώσεις του. Η μέθοδος του FOX ήταν η επίλογό από την επικαιρότητα εκείνων των θεμάτων με τα οποία μπορούσε να αναπαραγάγει τις συντηρητικές αντιλήψεις του κοινού του, προωθώντας τη ρεπουμπλικανική πολιτική, και να τα προβάλλει σαν συναρπαστικές ιστορίες.

Η μεγάλη επιτυχία του FOX, η λαϊκή του απήχηση, η τηλεθέαση, η οποία έφτασε να ξεπερνάει και αυτή του CNN, το γεγονός ότι πλήθος Αμερικανών ήταν συνδεδεμένο καθ' όλο το 24ωρο, επί 7 ημέρες την εβδομάδα, ήταν επόμενο να δημιουργήσει «σχολή», στην οποία

Εντέλει, προς όποιο άκρο κι αν στραφεί η προπαγανδιστική τακτική, διαμορφώνεται η ίδια χαμηλή ποιότητα ψηφοφόρων, η οποία εμποδίζει κάθε εξέλιξη και ανάπτυξη, όχι μόνον του κόμματος, το οποίο στηρίζεται σε αυτούς, αλλά της χώρας τους ολόκληρης.

έσπευσαν πολλά μέσα να ενταχθούν. Πρόκειται για μια αντίληψη περί τηλεοπτικής ενημέρωσης η οποία κέρδισε έδαφος -όχι μόνον αμερικανικό- διαμορφώνοντας ένα κοινό με εθνοκεντρικές αντιλήψεις, ευερέθιστο, συντηρητικό, αλλά κυρίως εύκολο να καθοδηγηθεί.

Χρειάστηκαν είκοσι χρόνια λειτουργίας για να διαπιστώσουν οι ίδιοι οι υποστηρικτές του FOX, οι Συντηρητικοί, ότι όλο αυτό υπήρξε ένα μεγάλο λάθος. Μελέτη για τις συνέπειες αυτών των δύο δεκαετιών ενημέρωσης τύπου FOX, με τίτλο «Πώς το FOX News άλλαξε τα αμερικανικά MME και την πολιτική δυναμική», η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Δικτύου Ερευνας Κοινωνικών Επιστημών, διαπιστώνει ότι κάθε άλλο παρά ενεργούς και χρήσιμους ψηφοφόρους δημιούργησε όλο αυτό το υπερθέαμα προπαγάνδας.

Ο θλιβερός απολογισμός; Ένας κόσμος θυμωμένος, με αδυναμία κρίσης, έτοιμος να πιστέψει σε σενάρια και δοξασίες, του οποίου οι επιλογές, βασισμένες περισσότερο σε φαντασιώσεις παρά σε δεδομένα της πραγματικότητας, είναι χειρότερες και από εκείνων που δεν

ενημερώνονται. Ο ακατάσχετος τηλεοπτικός λαϊκισμός και η προπαγανδιστική ειδησεογραφία έφτασαν σε σημείο να αποκρύπτονται οποιεσδήποτε πληροφορίες αφορούσαν τη Μεγάλη Εκρηξη για τη δημιουργία του σύμπαντος, προκειμένου να μην ενοχληθεί η χριστιανική Δεξιά, που απορρίπτει την θεωρία της εξέλιξης. Ειδικώς δε την περίοδο Μπους, κατά την οποία η θρησκοληψία είχε αναχθεί σε επίσημη κρατική κουλτούρα, υπήρξαν καταγγελίες αξιωματούχων του τομέα υγείας, που δημοσιεύθηκαν στους New York Times, ότι θέματα όπως τα βλαστοκύτταρα και η αντισύλληψη ήταν απαγορευμένα προς συζήτηση στα μίντια, όπως και η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.

Αμερικανικές ακρότητες; Μπορεί. Αλλά η προπαγανδιστική μέθοδος της επιλεκτικής παρουσίασης της ειδησεογραφίας προκειμένου να συντεθεί μια περιορισμένη και ελεγχόμενη εικόνα της πραγματικότητας, όπως και το χάδι στα ελαττώματα του κοινού, είτε αυτά είναι η ελλιπής μόρφωση είτε η αντίδραση σε στοιχειώδεις κανόνες δημοκρατικής συνύπαρξης είτε η θρησκο-

ληψία είτε η δυσανεξία στη διαφορετικότητα, έτυχε ενθουσιώδους αντιγραφής από πλείστα μέσα και εγχώριους, επιφανείς επαγγελματίες.

Αλλά το πρόβλημα που πολλοί εκ των αντιγραφών δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμη -ή διανύουν την περίοδο του μέλιτος με τα επιφανειακά πολιτικά του οφέλη- είναι ότι όλο αυτό το προπαγανδιστικό οικοδόμημα του λαϊκισμού αποδείχθηκε ήδη μπουζουκοαστέρ για τους οπαδούς του. Οι Αμερικανοί Συντηρητικοί διαπιστώνουν με τρόπο πλέον ότι οι αντιλήψεις και τα ήθη που διαμόρφωσε η «σχολή FOX News» στους ψηφοφόρους εμποδίζει το κόμμα τους να διευρυνθεί προς το Κέντρο και αφαιρεί από τους υποψηφίους τους τις ψήφους των μορφωμένων και μετριοπαθών. Εντέλει πάντως, προς όποιο άκρο κι αν στραφεί η προπαγανδιστική τακτική -άλλωστε αποδεικνύεται ότι στο πεδίο του λαϊκισμού αυτά συναντιούνται και συμπράττουν- διαμορφώνεται η ίδια χαμηλή ποιότητα ψηφοφόρων, η οποία εμποδίζει κάθε εξέλιξη, όχι μόνον του κόμματος, το οποίο στηρίζεται σε αυτούς, αλλά της χώρας τους ολόκληρης.